

Enhed
Udsatte Børn

Sagsbehandler
Charlotte Avnsted-
Vilman/Stine
Hildebrandt

Koordineret med
Ministeriet for
Børn, Undervis-
ning og Ligestilling

Sagsnr.
2015-9621

Doknr.
321677

Dato
01-03-2016

Kommenteret høringsnotat

over

forslag til lov om voksenansvar over for anbragte børn eller unge

1. Hørte myndigheder og organisationer mv.

Et udkast til lovforslag blev den 15. januar 2016 sendt i høring hos:

3F - Fagligt Fælles Forbund, Advokatrådet, Ankestyrelsen, BUPL - Forbundet af Pædagoger og Klubfolk, Børn og Familier, Børnehjælpsdagen, Børnesagens Fællesråd, Børne og kulturchefforeningen, Børns Vilkår, Børnerådet, Danmarks lærerforening, Den Danske Dommerforening, Dansk Erhverv, Danske Handicaporganisationer, Danske Advokater, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Industri, Dansk Socialrådgiverforening, Danske Regioner, Datatilsynet, Det Centrale Handicapråd, Dommerfuldmægtigforeningen, DUKH, Fabu, Fagligt selskab for sundhedsplejersker, FOA - Fag og Arbejde, Foreningen for ledere af sundhedsordninger for børn og unge, Foreningen af Døgn- og Dagtilbud for udsatte børn og unge (FADD), Foreningen af Socialchefer i Danmark, Foreningen af statsforvaltningsjurister, ForældreLANDSforeningen (FBU), Frederiksberg Kommune (Socialtilsyn Hovedstaden), Faaborg-Midtfyn Kommune (Socialtilsyn Syd), HK, Hjørring Kommune (Socialtilsyn Nord), Holbæk Kommune (Socialtilsyn Øst), Institut for Menneskerettigheder, KL, Kristelig fagbevægelse, Københavns Universitet, Landsforeningen BOPAM, Landsforeningens af kvindekrisecentre – LOKK, Landsforeningen af Ungdomsskoleledere, Livsværk, LOS – de private sociale tilbud, Plejefamiliernes Landsforening, Red Barnet, Rådet for Socialt Udsatte, Selveje Danmark, Silkeborg Kommune (Socialtilsyn Midt), Sjældne Diagnoser, Socialpædagogernes Landsforbund, Syddansk Universitet, TABUKA, Ungdommens Vel, Ungdomsringen, Ungdommens Røde Kors, Aalborg Universitet, Aarhus Universitet.

Social- og Indenrigsministeriet har modtaget svar fra:

Ankestyrelsen, Børnesagens Fællesråd, Børns Vilkår, Børnerådet, Dansk Erhverv, Danske Handicaporganisationer, Dansk Industri, Dansk Socialrådgiverforening, Danske Regioner, Datatilsynet, DUKH, Fagligt selskab for sundhedsplejersker, FOA - Fag og Arbejde, Foreningen for ledere af sundhedsordninger for børn og unge, Foreningen af Døgn- og Dagtilbud for udsatte børn og unge (FADD), Foreningen af Socialchefer i Danmark, ForældreLANDSforeningen (FBU), Frederiksberg Kommune (Socialtilsyn Hovedstaden), Faaborg-Midtfyn Kommune (Socialtilsyn Syd), Hjørring Kommune (Socialtilsyn Nord), Holbæk Kommune (Socialtilsyn Øst), Institut for Menneskerettigheder, KL, Købehavn Kommunes Socialforvaltning, Landsforeningens af kvindekrisecentre – LOKK, Livsværk – samlet høringssvar med tilknytning fra Børn og Familier, FABU og Jysk Børneforsorg/Fredehjem, LOS – de private sociale tilbud, Medlem i Udvalget om magtanvendelse over for anbragte børn og unge (Lars Emil Andersen, områdeleder

på MultifunCMidtjylland-Grenen), Rådet for Socialt Udsatte, Selveje Danmark, Silkeborg Kommune (Socialtilsyn Midt), Socialpædagogernes Landsforbund, Syddansk Universitet, TABUKA.

Neden for er gengivet de væsentligste punkter i de modtagne hørings svar. Enkelte organisationer er kommet med forslag, der ikke er reguleret i lovforslaget. Disse er ikke medtaget i notatet.

2. Høringssvarene

Dansk Industri, Landsforeningen af kvindekrisecentre (LOKK) og Syddansk Universitet har ingen bemærkninger til lovforslaget. Dansk Erhverv er enig i forslaget og henviser i øvrigt til hørings svar fra brancheforeningen Selveje Danmark.

2.1. Voksenansvar

Høringsparterne er generelt positivt stemt over for lovforslaget samt afsættelse af midler til implementering og den planlagte evaluering 2 år efter regelsættens ikrafttræden.

Fleere fremhæver bl.a., at loven imødekommer et mangeårigt behov for klargørelse af indgrebsmulighederne, og at samlingen af alle relevante regler i et regelsæt, hvor hjemlerne til at anvende magt fremgår direkte af loven, styrker de anbragte børns og unges retssikkerhed samt understøtter plejefamilier og personale i håndtering af voksenansvaret. Enkelte er dog kritiske over for, hvorvidt delelementer af forslaget kan udgøre en forringelse af de anbragte børns og unges retssikkerhed.

Lovens formål

Børnerådet, DH og Institut for Menneskerettigheder finder det positivt, at de indledende bestemmelser i overensstemmelse med menneskeretlige standarder fastslår anbringelsesstedernes ansvar over for de anbragte børn og unge, og at der i bemærkningerne beskrives og henvises til relevante konventioner om børns og unges rettigheder i relation til magtanvendelse. **Dansk Socialrådgiverforening (DS) og TABUKA** efterlyser øget fokus på børns og unges rettigheder, samt den pædagogiske indsats, der bør forebygges og gå forud for enhver magtanvendelse.

Social- og Indenrigsministeriets bemærkninger:

Ministeriet bemærker, at rettigheder, der allerede følger af anden lovgivning, herunder internationale konventioner, af lovtekniske årsager ikke kan gengives i lovteksten, men at der i stedet henvises hertil i bemærkningerne. Dette sker for at sikre, at de allerede gældende regler ikke tillægges en anden fortolkning i dette lovforslag end den, der allerede eksisterer efter gældende ret. Sammenhængen mellem rettigheder og indgreb vil blive beskrevet samlet på vejledningsniveau.

Det følger af lovforslagets § 7 og de tilhørende bemærkninger om generelle principper for magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten, at magtanvendelse kun må anvendes undtagelsesvist og aldrig erstatte omsorg og socialpædagogisk indsats, samt at den ansvarlige voksne, forud for enhver magtanvendelse eller andre indgreb i et barns eller en ungs selvbestemmelsesret, skal afsøge alle muligheder for at opnå barnets eller den ungs frivillige medvirken. Dette vil ligeledes blive uddybet nærmere på vejledningsniveau. Det vurderes imidlertid ikke muligt i et lovforslag at beskrive den pædagogiske indsats, der skal forebygges magtanvendelse.

Voksenansvar

FADD og KL bifalder lovtitlens fokus på voksenansvar, mens **Børns Vilkår og TABUKA** finder, at betegnelsen voksenansvar tager fokus fra, at der er tale om magtanvendelse. **Børnesagens Fællesråd, FBU, KL og Livsværk m.fl.** tilslutter sig tydeliggørelse af voksenansvaret. **KL** ønsker dog, at almindelige plejefamilier helt undtages

fra loven, og at deres handlemuligheder, som led i varetagelsen af den daglige omsorg, kun reguleres på vejledningsniveau. **TABUKA** mener, at parallellen til forældreskab ikke er mulig. **Børnesagens Fællesråd, FBU og Livsværk** finder, at lovforslaget imødegår den usikkerhed, der har været om, hvor langt anbringelsesstederne kan gå i udøvelsen af omsorg, og hvornår der er tale om magtanvendelse. **DS** efterlyser en beskrivelse af fysisk guidning. **SL** noterer sig, at en række indgreb vil kunne henføres til omsorg og ser frem til den nærmere beskrivelse af grænserne i det tilhørende vejledningsmateriale.

Social- og Indenrigsministeriets bemærkninger:

Kortlægningen af praksis for magtanvendelser over for anbragte børn og unge har vist, at plejefamilier og personale på anbringelsesstederne er i tvivl om, hvor langt de kan gå i udøvelsen af omsorg over for de anbragte børn og unge, og hvornår der er tale om magtanvendelse. Tvivlen opstår især, når behovet for støtte kolliderer med barnets eller den unges ret til selvbestemmelse. Med titlen på lovforslaget og bestemmelsen om voksenansvar tydeliggøres det, at ansvaret for at varetage den daglige omsorg overgår fra forældrene til plejefamilierne og personalet på anbringelsesstederne, når et barn eller en ung anbringes uden for hjemmet. Det præciseres samtidig, at dette ansvar bl.a. indebærer, at plejefamilierne og personalet, som led i varetagelsen af den daglige omsorg, kan foretage nødvendige indgreb i barnets eller den unges selvbestemmelsesret. Ministeriet henviser til, at der vil blive udarbejdet vejledningsmateriale, som beskriver grænsefladen mellem retten til omsorg, herunder udstrækningen af adgangen til at anvende fysisk guidning, og respekten for barnets eller den unges øvrige rettigheder så udtømmende som muligt med henblik på i videst muligt omfang at sikre, at der ikke eksisterer gråzoner.

Børn og unge med funktionsnedsættelser

DH ønsker, at anvendelse af stofseler, som led i omsorgen over for børn og unge med funktionsnedsættelser, skal registreres og indberettes med henblik på at undgå unødigt brug. **DH og Institut for Menneskerettigheder** anbefaler, at det i loven eller vejledningen hertil beskrives, at der skal være et forudgående tilsyn fra en fysioterapeut for at sikre, at fastspænding ikke sker på en uhensigtsmæssig måde, der kan medføre personskader.

Social- og Indenrigsministeriets bemærkninger:

Ministeriet har på baggrund af ovenstående præciseret i lovforslagets almindelige bemærkninger, så det fremgår i hvilke situationer, fastspændingen med stofseler undtagelsesvis kan anvendes. Ministeriet henviser i øvrigt til, at grænsefladen mellem omsorg og magtanvendelse over for børn og unge med nedsat fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, herunder i forhold til anvendelse af stofseler, vil blive nærmere beskrevet i forbindelse med udarbejdelse af ovenstående vejledningsmateriale.

2.2. Anvendelsesområde og personkreds

Unge der er anbragt i efterværn

Danske Regioner, FOA, FADD, Socialtilsyn Hovedstaden, Socialtilsyn Øst og Socialtilsyn Midt har i deres høringssvar givet udtryk for, at unge, der er anbragt i efterværn efter servicelovens § 76, bør være omfattet af reglerne i lov om voksenansvar. Flere finder, at det er problematisk, at denne gruppe af unge falder uden for reglerne, selv om de opholder sig på anbringelsessteder, efter servicelovens § 66, stk. 1, nr. 5 og 6.

Social- og Indenrigsministeriets bemærkninger:

Ministeriet mener ikke, at reglerne om magtanvendelse kan eller bør omfatte unge over 18 år anbragt i efterværn. Unge over 18 år er myndige og har dermed ret til selv at bestemme over deres eget liv. Samtidig kan anbringelse af unge i efterværn kun ske med samtykke fra den pågældende, jf. servicelovens § 76. Den unge kan således til hver en tid tilbagekalde dette samtykke og flytte fra anbringelsesstedet. Dette indebærer, at reglerne om magtanvendelse over for børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, ikke finder anvendelse for unge, der er anbragt i efterværn, og der må derfor

ikke anvendes magt over for denne gruppe af unge ud over lovlig nødværge og nødret i straffelovens §§ 13 og 14. Forslaget efterkommes derfor ikke.

Personale, der udfører pædagogisk arbejde

DH finder det uklart, hvorvidt fx fysioterapeuter, ergoterapeuter og andet sundhedspersonale er omfattet af forslaget. **København Kommunes Socialforvaltning** finder, at definitionen er for snæver og anfører, at sundhedspersonale og pedeller i praksis bliver brugt til at udføre pædagogisk arbejde. **Socialtilsyn Nord** anbefaler, at det præciseres, om det er den formelle jobbeskrivelse eller faktiske jobfunktion, der er afgørende for, om personale kan udføre indgreb.

Social- og Indenrigsministeriets bemærkninger:

Ministeriet henviser til, at det af bemærkningerne fremgår, at personale, der udfører pædagogisk arbejde, er defineret som personale, der har gennemført en pædagogisk uddannelse, eller som indgår i gennemførelse af alment pædagogisk arbejde og varetager andre pædagogiske arbejdsopgaver på institutionen. (Definitionen er taget fra BUPLs overenskomst). Det fremgår endvidere, at adgangen til at foretage indgreb således ikke omfatter eventuelt øvrigt personale på institutionen, fx køkkenmedarbejdere, pedeller eller rengøringspersonale. Ministeriet henviser til, at sundhedspersonale i stedet er omfattet af reglerne på sundhedsområdet.

2.3. Magtanvendelse på interne skoler

Der er generelt tilfredshed med forslaget om, at de interne skoler på anbringelsessteder efter § 66, stk. 1, nr. 1 og 5, omfattes af forslagens §§ 8-10 om kortvarig fastholdelse og bortvisning, afværgehjælp og fysisk magtanvendelse.

Anvendelsesområde - § 3, stk. 2

FSD og LOS anbefaler, at interne skoler på dagbehandlingstilbud, der ikke er en del af et anbringelsessted, også omfattes af lovforslaget, da det typisk er sammenlignelige målgrupper af børn, der går på disse skoler. **KL** påpeger, at der kan være anbragte børn og unge, der går på en intern skole på et anbringelsessted uden at være anbragt på anbringelsesstedet, og at det er problematisk, at de ikke er omfattet af lovforslaget.

Social- og Indenrigsministeriets bemærkninger:

Lovforslaget vedrører kun magtanvendelse på anbringelsessteder efter § 66, stk. 1, nr. 5 og 6, i serviceloven. Dagtilbud, der ikke er en del af et anbringelsessted, er således ikke omfattet af lovforslaget, hvorfor interne skoler på sådanne dagtilbud heller ikke omfattes af forslaget. Alle børn og unge anbragt på anbringelsessteder efter § 66, stk. 1, nr. 5 og 6, er omfattet af lovforslaget, herunder børn og unge der går på en intern skole på et andet anbringelsessted end det, hvor de er anbragt.

Personkreds - § 4, stk. 2

Flere organisationer, herunder bl.a. **DUKH, FADD, KL, København Kommunes Socialforvaltning, Livsværk m.fl., LOS, Socialtilsyn Hovedstaden og Socialtilsyn Øst** finder det uhensigtsmæssigt, at udvidelsen af anvendelsesområdet alene kommer til at omfatte de ansatte på institutionen, der har deres primære ansættelse på den interne skole, og at en lærer, der ikke har sin primære ansættelse på institutionen, fortsat vil skulle agere efter folkeskolelovens regler om magtanvendelse. **DUKH, KL og Københavns Kommunes Socialforvaltning** påpeger, at der således fortsat kan forekomme situationer, hvor personalet på et anbringelsessted skal navigere efter to forskellige regelsæt. **Livsværk m.fl.** tilføjer, at de forskellige procedurer vil skabe tvivl og usikkerhed om administrationen af det nye regelsæt. **FADD og Socialtilsyn Hovedstaden** fremhæver, at magtanvendelser erfaringsmæssigt foretages af flere medarbejdere i fællesskab. **FADD, KL, København Kommunes Socialforvaltning, LOS og Socialtilsyn Hovedstaden** anbefaler, at alle ansatte, der udfører pædagogisk arbejde eller undervisning på interne skoler, omfattes af regelsættet, uanset deres ansættelsesforhold. **KL og LOS** henviser til hensynet til de anbragte børn og unges retssikkerhed.

Social- og Indenrigsministeriets bemærkninger:

Ministeriet har tilrettet lovforslaget, således at alle ansatte, der udfører pædagogisk arbejde eller undervisning på interne skoler på anbringelsessteder efter § 66, stk. 1, nr. 5 og 6, bliver omfattet af forslaget.

Registrering og indberetning - § 21, stk. 3

FOA og Socialtilsyn Øst er enige i forslaget om, at der skal ske indberetning af magtanvendelser på interne skoler til både anbringende kommune, socialtilsynet og anbringelsesstedets beliggenhedskommune. **KL** ønsker derimod, at indberetning af magtanvendelser på interne skoler kun skal ske til den anbringende kommune og socialtilsynet, og at anbringelsesstedets beliggenhedskommune blot skal have indberetningen til orientering, da det udelukkende bør være socialtilsynet, der fører tilsyn med magtanvendelser på interne skoler omfattet af forslaget.

Social- og Indenrigsministeriets bemærkninger:

Forslaget om indberetning af magtanvendelser på interne skoler er en videreførelse af den gældende retstilstand om indberetninger. Indberetningen til socialtilsynet giver således det driftsorienterede tilsyn mulighed for at vurdere, om der er grundlag for tilsynsmæssige overvejelser i forhold til anbringelsesstedet som helhed, mens indberetningen til anbringelsesstedets beliggenhedskommune giver overblik over omfanget af magtanvendelser på den interne skole til brug for deres undervisningsmæssige tilsyn med skolen.

2.4. Magtanvendelse i kommunale plejefamilier

FBU tilslutter sig forslaget om, at kommunale plejefamilier, der er godkendt som generelt egnede, henset til deres grad af professionalisering og faglig ekspertise, omfattes af adgangen til at foretage kortvarig fastholdelse og bortvisning samt afværgehjælp. **DS, Danske Regioner og FSD, KL, Socialtilsyn Syd og TABUKA** er uenige i forslaget. **Danske Regioner og FSD** finder, at børn og unge i stedet bør anbringes på institutioner, hvis det er nødvendigt at anvende magt over for dem. **DS, KL og Socialtilsyn Syd** mener, at det vil medføre forskelsbehandling mellem de anbragte børn og plejefamiliens egne børn og bevæge kommunale plejefamilier væk fra at være familielignende. **DS og TABUKA** er tilfredse med, at det kun er kommunale plejefamilier, der omfattes. **Børnerådet, Institut for Menneskerettigheder og SL** finder, at det i enkelttilfælde under hensyntagen til et konkret anbragt barns eller en ungs behov bør være muligt at give almindelige plejefamilier adgang til at anvende visse former for magt. **Børns Vilkår, FOA og Socialtilsyn Øst** henviser til, at kortlægningen af praksis for magtanvendelse for Magtanvendelsesudvalget viste, at der gennemføres et stort antal magtanvendelser i plejefamilier. De anbefaler på den baggrund, at alle plejefamilier får adgang til at anvende visse former for magt, da de mener, at den medfølgende registrering og opfølgning vil medvirke til at forebygge og højne kvaliteten af de foretagne magtanvendelser. **Institut for Menneskerettigheder og Selveje Danmark** efterspørger en tydeliggørelse af, i hvilket omfang almindelige plejefamilier kan anvende magt som led i varetagelsen af den daglige omsorg. **FADD** finder det glædeligt, at der udarbejdes retningslinjer for, hvad almindelige plejefamilier må i medfør af voksenansvaret.

Social- og Indenrigsministeriets bemærkninger:

Det er ministeriets opfattelse, at plejefamilier, som varetager den daglige omsorg over for et barn, i vidt omfang vil have samme handlemuligheder over for barnet, som forældrene, jf. forslagets § 2 om voksenansvar og bemærkningerne hertil. Jo mere professionel relationen er mellem en voksen og et barn, jo større er behovet imidlertid for, at der skal være en klar lovhjemmel, før indgreb kan foretages. Kommunale plejefamilier er plejefamilier, som i kraft af deres kompetencer og kvalifikationer er godkendte til at have børn og unge i pleje, som har et behov for særlig støtte, der ikke vurderes at kunne varetages i almindelige plejefamilier, og som ellers vil skulle anbringes på et opholdssted eller en døgninstitution. Kommunale plejefamilier indtræder bl.a. i kraft af

deres uddannelse og erfaring i en mere professionel relation til barnet eller den unge. For at sikre, at disse plejefamilier har de samme redskaber til at udøve den nødvendige omsorg over for anbragte børn og unge, som almindelige plejefamilier har i de familielignende rammer i deres eget hjem, omfattes de af hjemlerne til kortvarig fastholdelse og bortvisning samt afværgehjælp.

2.5. Husorden - § 5

Stort set alle høringsparterne hilser lovfæstelse af adgangen til at fastsætte husordener velkommen. **Børnerådet, FADD og Socialtilsyn Hovedstaden** ønsker, at det fremhæves, at de anbragte børn og unge skal inddrages i udarbejdelse af en eventuel husorden. **Børnesagens Fællesråd, Dansk Socialrådgiverforening, FSD, FBU, LOS og SL** ønsker, at det fremhæves, at de anbragte børns og unges forældre og eventuelt øvrige brugere af anbringelsesstedet skal orienteres om eventuelt fastsatte husordener og opdateringer heraf. **FOA** finder det uhensigtsmæssigt, at husordener kan regulere brug af elektronisk kommunikation. **Danske Regioner og Socialtilsyn Hovedstaden** anbefaler, at det tydeliggøres, at husordener ikke kan håndhæves ved brug af fysisk magt eller andre indskrænkninger af de anbragte børns og unges rettigheder. **KL og LOS** er positive over, at der udarbejdes vejledningsmateriale til brug for udformning af husordener.

Social- og Indenrigsministeriets bemærkninger:

Ministeriet henviser til, at de fremførte aspekter allerede fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen. For så vidt angår elektronisk kommunikation fremgår det, at en husorden ikke kan fastsætte regler, der helt afskærer adgangen hertil.

2.6. Anvendelse af rusmiddeltest med samtykke - § 6

Børnerådet, Dansk Socialrådgiverforening, FSD, Socialtilsyn Hovedstaden og SL er enige i forslaget om etablering af hjemmel til anvendelse af rusmiddeltest med samtykke. **Dansk Socialrådgiverforening** anfører dog, at der er risiko for at hjemlen kan medføre øget anvendelse af rusmiddeltest. **FBU** er imod forslaget, men finder, at modellen for afgivelse af samtykke i vidt omfang tager højde for deres betænkeligheder. Dog mener de, at aldersgrænsen for, hvornår forældre skal afgive samtykke til at et barn eller en ung kan aflægge en rusmiddeltest, bør hæves fra 12 til 15 år, samt at samtykket bør afgives til kommunalbestyrelsen. **Danske Regioner** finder det positivt, at barnet eller den unge og forældremyndighedsindehaveren skal informeres om reglerne for rusmiddeltest forud for afgivelse af samtykke. **Socialtilsyn Hovedstaden** mener, at det bør præciseres, hvornår et samtykke er gyldigt, samt at nægtelse af såvel samtykke som medvirken til aflæggelse af rusmiddeltest ikke kan sanktioneres.

Social- og Indenrigsministeriets bemærkninger:

Ministeriet har tilrettet, så det af bemærkningerne til bestemmelsen fremgår at det generelle samtykke altid skal kunne trækkes tilbage. Dette gælder både i forhold til en konkret anmodning om aflæggelse af rusmiddeltest, men også på barnets eller den unges egen foranledning. Som det fremgår af bemyndigelsesbestemmelsen, vil der blive fremsat nærmere regler om fremgangsmåden for anvendelse af rusmiddeltest, herunder om krav til indholdet af samtykket.

2.7. Kortvarig fastholdelse og bortvisning - § 8

Børnerådet, DH, FSD, FADD og Socialtilsyn Hovedstaden anerkender, at der er behov for kortvarigt at kunne fastholde eller bortvise et barn eller en ung fra konfliktfyldte situationer som led i omsorgspligten eller under hensyn til tryghed og trivsel på et anbringelsessted. **Børns Vilkår, DS og SL** er uenige i forslaget, idet de anser de omfattede eksempler som situationer, der kan tackles i det normale pædagogiske arbejde, mens **Danske Regioner** ser forslaget som en markant udvidelse. **DH, DS, Danske Regioner, FADD, Socialtilsyn Syd, Socialtilsyn Hovedstaden, Socialtilsyn Nord og Socialtilsyn Øst, Livsværk, Socialtilsyn Midt og TABUKA** finder, at det bør præciseres nærmere i bemærkningerne, hvor grænsen går i forhold til fysisk magtanvendelse, da der i praksis ellers er risiko for sammenblanding af reglerne og

dermed en glidebane i forhold til anvendelse af magt uden registrering og indberetning. **DH, DS, FOA, Socialtilsyn Hovedstaden, Socialtilsyn Syd, Socialtilsyn Nord, Socialtilsyn Øst, KL og Socialtilsyn Midt** finder, at der bør ske registrering og indberetning af kortvarig fastholdelse og bortvisning af hensynet til barnets og den unges retssikkerhed, så personalet og socialtilsynene kan følge om anvendelsen af bestemmelsen griber om sig, og der kan ske en vedvarende faglig refleksion og læring. **Børnesagens Fællesråd, FADD og Livsværk m.fl.** finder, at det er hensigtsmæssigt, at der i lovgivningen er adgang til kortvarig fastholdelse og bortvisning i form af pædagogiske grænsesætning og guidning, hvor barnet eller den unge går med uden at gøre modstand, uden at det er omfattet af indberetningspligten. **Livsværk** henviser til, at der ofte er meget bureaukrati forbundet med registrering og indberetning. **Børnesagens Fællesråd, Børnerådet, Danske Regioner, Socialtilsyn Hovedstaden, FADD, FSD, Livsværk m.fl., LOS og SL** anbefaler, at anbringelsesstedet, som et alternativ, kan registrere deres brug af § 8 internt, fx i form af afkrydsning eller i en særlig protokol, og på den vis følge omfanget og identificere eventuelle mønstre i brugen både i forhold til refleksion over deres praksis og som dokumentation over for socialtilsynene.

Social- og Indenrigsministeriets bemærkninger:

Ministeriet har noteret sig, at størstedelen af høringsparterne finder det betænkeligt med manglende registrering og indberetning af kortvarig fastholdelse og bortvisning.

Ministeriet skal bemærke, at reguleringen af kortvarig fastholdelse og bortvisning har til formål at tydeliggøre, hvad anbringelsesstederne kan foretage inden for rammerne af bl.a. omsorgspligten. Der er således tale om hverdagssituationer, som i vid udstrækning, særligt for mindre børn, foregår ofte, også i familier. Der er således ikke tale om en udvidelse af de nuværende indgrebsmuligheder, og der skal ikke i dag ske registrering og indberetning af sådanne indgreb. Det ville være en stor administrativ byrde, hvis sådanne hændelser fremover skulle registreres og indberettes på lige fod med egentlig magtanvendelse, f.eks. indgreb i bevægelsesfriheden, isolation, undersøgelse af person og opholdsrum mv.

Ministeriet har på den baggrund foretaget ændringer i lovforslaget, så bestemmelsens formål og rækkevidde tydeliggøres yderligere. Dette er bl.a. gjort ved, at bestemmelsen er flyttet til kapitel 2 om rammer for holdet. Derudover er det i bemærkningerne yderligere præciseret, at der er tale om handlinger, der kan foretages som led i den almindelige omsorg over for barnet eller den unge.

2.8. Afværgehjælp - § 9

Børnerådet, DH, Danske Regioner, FADD, FSD og Socialtilsyn Hovedstaden anerkender, at der kan være et behov for at gribe ind, når det er nødvendigt for at forhindre eller afværge barnet eller den unge i at ødelægge eller beskadige ting i et ikke ubetydeligt omfang. **Børnerådet og Danske Regioner** tilføjer, at ødelæggelse kan få store konsekvenser for et barn eller en ung, herunder i form af store erstatningskrav, samt påvirke deres omgivelser, herunder de øvrige børn og unge på anbringelsesstedet. **DS og SL** er ikke enig i forslaget og finder, at det vil bidrage til flere unødvendige magtanvendelser, som i stedet burde være håndteret med en pædagogisk indsats. **DH, DS, Danske Regioner, FADD, Socialtilsyn Hovedstaden, Socialtilsyn Øst, SL og TABUKA** finder, at der er behov for en præcisering af, hvad der skal forstås ved ikke ubetydeligt omfang. **SL** er bekymret for, om det kan skabe en ny form for gråzone, da det ellers bliver op til det enkelte personale at vurdere, hvad de forstår herved. **DH, Danske Regioner og TABUKA** finder, at muligheden for at benytte afværgehjælp for at forhindre gentagen ødelæggelse af ting af mindre værdi, er at udvide afværgehjælpen for langt.

Social- og Indenrigsministeriets bemærkninger:

Ministeriet henviser til, at det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, at "ikke ubetydeligt omfang" både dækker over genstande af høj økonomisk eller affektionsmæs-

sig værdi og over gentagen ødelæggelse af genstande, der ikke nødvendigvis er af høj økonomisk eller affektionsmæssig værdi. Der gives i forlængelse heraf eksempler på situationer, hvor afværgehjælp kan være relevant, hvilket vil blive eksemplificeret yderligere på vejledningsniveau. Ministeriet finder, at episoder, hvor et barn eller en ung fortsætter med at gøre skade på mindre værdifulde genstande, kan være skaden for et barn eller en ung, hvorfor der også bør kunne gribes ind i en sådan situation. Ministeriet henviser til, at det fremgår af bemærkningerne, at afværgehjælp skal foretages under iagttagelse af proportionalitetsprincippet og således kun må benyttes, hvis det ikke er muligt at hindre skaden på en mindre indgribende måde, fx ved at tale barnet eller den unge fra det.

2.9. Tilbageførsel ved rømning - § 11

Livsværk m.fl. konstaterer med stor tilfredshed, at det med forslaget bliver muligt, som led i omsorgspligten, at gribe ind over for anbragte børn og unge i forbindelse med rømning. **Danske Regioner** anerkender, at der kan være et behov for at gribe ind for at hindre personskaade – også over for børn og unge med funktionsnedsættelser, men finder sammen med **Børnerådet og DS**, at det i vidt omfang kan ske ved brug af pædagogiske redskaber. **SL** er uenige i forslaget og mener, at det er en mulig glidebane, da det vil være op til personalet selv at foretage vurderingen. De påpeger, at det forudsætter, at personalet har den fornødne fysiske styrke men noterer sig, at det er en kan-bestemmelse, og at det fremgår, at personalet ikke skal udføre politiopgaver. **Børnerådet, DS, Danske Regioner, FADD, FSD og Socialtilsyn Hovedstaden, Socialtilsyn Midt og TABUKA** efterlyser nærmere præcisering af begreber og opfordrer til, at det sker i den tilhørende vejledning.

Social- og Indenrigsministeriets bemærkninger:

Ministeriet henviser til, at bestemmelsen kun hjemler adgang til tilbageførelse, når et anbragt barn eller en ung rømmer, og barnet eller den unge udviser en adfærd, der medfører en risiko for personskaade. Rømning defineres i bemærkningerne, som når barnet eller den unge ikke har til hensigt at vende tilbage, og der gives eksempler på, hvordan personalet kan afsøge dette og med en pædagogisk indsats forsøge at få barnet eller den unge til at vende frivilligt tilbage. Til brug for de få tilfælde, hvor det ikke vil være tilstrækkeligt, giver bestemmelsen adgang til at anvende fysisk magt i form af fastholdelse og føren, hvilket skal registreres og indberettes. Det fremgår videre af bemærkningerne, at personalet ikke skal udføre politiopgaver, og at de fortsat vil kunne anmode politiet om hjælp efter politilovens § 2. Ministeriet henviser i øvrigt til, at det vil blive eksemplificeret nærmere på vejledningsniveau, hvornår tilbageførelse ved rømning vil kunne være relevant at anvende.

2.10. Tilbageholdelse undervejs i en anbringelse - § 12, stk. 2 og 4

Børnerådet og FADD kan tilslutte sig forslaget om, at børn og unge skal kunne tilbageholdes undervejs i en anbringelse ud fra den forudsætning, at der anbringes endog meget skadede børn med omsorgsbehov, som ikke kan sikres på anden vis. **DH** finder, at det virker voldsomt med en forlængelse af muligheden for tilbageholdelse på op til 2 x 14 dage og mener ikke, at det bør være nødvendigt, at tilbageholde et barn eller en ung i de 14 dage yderligere, men at det i løbet af de første 14 dage må være muligt at få planlagt en tilstrækkelig pædagogisk indsats. **SL** er imod forslaget, da tilbageholdelse er et voldsomt indgreb, som bør forebygges og minimeres, og at anbringelse alternativt bør ske på lukkede døgninstitutioner. **KL** anbefaler, at det bør være kommunalbestyrelsen, der træffer begge former for afgørelse om tilbageholdelse undervejs i anbringelsesforløbet henset til, at der er tale om afgørelser af kort varighed.

Social- og Indenrigsministeriets bemærkninger:

Justitsministeriet har efterfølgende vurderet, at eftersom der er tale om administrativ frihedsberøvelse, skal der være en særlig let adgang til domstolsprøvelse af beslutningen. Lovforslaget er på den baggrund ændret, så det under klageregler fremgår, at Ankestyrelsens behandling af klager over kommunalbestyrelsens afgørelser om tilba-

geholdelse i de 14 dage yderligere undervejs i en anbringelse ved henvendelse til Ankestyrelsen inden 4 uger efter klageren har fået meddelelse om afgørelsen kan kræves forelagt for retten.

2.11. Undersøgelse af person og opholdsrum - § 18

KI og SL finder det positivt, at det med forslaget bliver muligt også at undersøge barnets eller den unges person i forbindelse med ankomst, fravær og besøg på sikrede døgninstitutioner, da det kan være med til at afholde anbragte børn og unge for at komme ud i eller fortsætte en kriminel løbebane og til at opretholde tryghed og sikkerhed for de øvrige på anbringelsesstedet. **Medlem af Magtanvendelsesudvalget (Lars Emil Andersen, områdeleder på MultifunC Midtjylland-Grenen)** påpeger, at undersøgelse af person fortsat kun er tilladt ved klap uden på tøj og ved undersøgelse af lommer og sko og anbefaler, at man følger udvalgets forslag om at udvide personalets adgang til at undersøge barnets eller den unges person til også at omfatte gennemsnøgning af barnets eller den unges tøj. **FBU og SL** anfører, at det alene bør være muligt at fortage undersøgelsen, såfremt det er nødvendigt for at sikre, at barnet eller den unge ikke er i besiddelse af effekter, der er offentligt strafsanktionerede eller hvor besiddelsen kan udgøre en sikkerhedsrisiko og henviser til, at det kun kan være relevant at undersøge for besiddelse af mobiltelefoner hos de børn og unge, der er anbragt i varetægtsurrogat eller af strafferetlige årsager. **Børnerådet og Socialtilsyn Midt** henviser til, at undersøgelse bør foretages under iagttagelse af proportionalitetsprincippet, og at det er positivt, at det med forslaget bliver tydeliggjort, at det er muligt at anvende mindre indgribende metoder i form af private hundeførere eller metaldetektorer. **FADD, København Kommunes Socialforvaltning og Socialtilsyn Hovedstaden** efterlyser nærmere procedurer for, hvordan gennemførelsen af en undersøgelse skal foregå.

Social- og Indenrigsministeriets bemærkninger:

Ministeriet har præciseret i forslagets bemærkninger, så det fremgår, at undersøgelse for besiddelse af mobiltelefon kun kan være relevant for børn og unge anbragt af strafferetlige årsager. Ministeriet henviser i øvrigt til, at der vil blive fremsat nærmere regler om gennemførelse af undersøgelse af barnets eller den unges person eller opholdsrum, herunder om at lade den unge overvære undersøgelsen, tilbud om efterfølgende at få gennemgået undersøgelsen og dens resultat, samt at der altid skal deltage to ansatte ved undersøgelsen.

2.12. Registrering og indberetning

Socialtilsyn Hovedstaden finder, at indberetning af afgørelser om tilbageholdelse og anbringelse på delvis lukkede institutioner og afdelinger, sikrede døgninstitutioner og særligt sikrede afdelinger er unødvendig, idet afgørelserne herom træffes af børn og unge-udvalget i den anbringende kommune, som således er bekendt med anbringelsen, og socialtilsynet alene fører tilsyn med anbringelsesstedernes anvendelse af magt. Tilsynet efterlyser i stedet nærmere procedurer for registrering og indberetning. **Børnesagens Fællesråd og FBU** ønsker, at forældremyndighedsindehaverene skal orienteres om foretagne magtanvendelser i forbindelse med indberetning heraf. **Børnesagens Fællesråd, Børnerådet og DH** er positive stemt over for, at der vil blive udarbejdet et standardskema, hvilket de mener vil understøtte en ensartet praksis på anbringelsessteder og i tilsynet med dem. **FADD** anbefaler, at skemaet gøres obligatorisk at anvende.

KL finder det positivt, at det præciseres, at socialtilsynet ikke skal træffe afgørelse om lovligheden af foretagne magtanvendelser. **FBU** mener anbringende kommune eller socialtilsyn bør foretage en vurdering af lovligheden af en magtanvendelse. **Børnesagens Fællesråd, Børnerådet og FADD** mener, at socialtilsynet bør foretage en sådan vurdering. **Institut for Menneskerettigheder** anbefaler, at socialtilsynet skal kvittere for modtagelsen af indberetninger om magtanvendelser over for barnet eller den unge, forældremyndighedsindehaveren samt anbringelsesstedet og i den forbindelse

tilkendegive, hvorvidt den anvendte magt efter tilsynets opfattelse har været tilladt eller ikke-tilladt.

Social- og Indenrigsministeriets bemærkninger:

Ministeriet har tilrettet lovforslaget, således at der ikke skal ske indberetning af børn og unge-udvalgets afgørelser om tilbageholdelse og anbringelser. Ministeriet henviser i øvrigt til, at de nærmere regler om procedurerne i forbindelse med de forskellige former for indberetninger vil blive fastsat i en ny bekendtgørelse om voksenansvar over for anbragte børn og unge. Der vil endvidere blive udarbejdet et standardskema til brug for anbringelsesstedernes registrering og indberetning med henblik på at smidiggøre processen. Endelig henviser ministeriet til, at der efter gældende ret ikke skal foretages vurdering af lovligheden af foretagne magtanvendelser. En sådan vurdering vil kræve en egentlig efterforskning med vidneafhøring, vurdering af de involverede parter troværdighed og evt. øvrige beviser i hver enkelt episode. Det falder uden for socialtilsynets eller den anbringende kommunes opgavevaretagelse og kompetencer. Hvis der i konkrete episoder er mistanke om, at personale har overskredet deres beføjelser, bør der i stedet foretages en politianmeldelse med henblik på politiets efterforskning.

2.13. Samling af alle regler vedr. indgrebsmuligheder over for anbragte børn og unge

Ankestyrelsen samt medlem af Magtanvendelsesudvalget (Lars Emil Andersen, områdeleder på MultifunC Midtjylland-Grenen) har gjort ministeriet opmærksom på, at reglerne om fuldbyrdelse af strafferetlige foranstaltninger – for så vidt angår den del, der vedrører personer, der er anbragt på et anbringelsessted efter servicelovens § 66, stk. 1, nr. 5 og 6, i henhold til en strafferetlig afgørelse afsagt ved dom eller kendelse, bør medtages i lov om voksenansvar for at samle indgrebsmulighederne over for anbragte børn og unge.

Social- og Indenrigsministeriets bemærkninger:

Ministeriet har tilrettet lovforslaget, så den del af Servicelovens kapitel 24 a, der vedrører indskrænkning i den anbragtes adgang til internet og telefon, over for personer, der er anbragt på et anbringelsessted efter § 66, stk. 1, nr. 5 og 6, i henhold til en strafferetlig afgørelse, er medtaget i forslaget.